

Oldtidens spor i skovene

Denne folder viser vej til spor af menneskelig aktivitet og gravskikke fra oldtiden. Det handler om tiden fra de tidligste stenaldergrave og oldtidsveje over bronzealderens gravhøje til jernalderens gravskikke, som vi har spor af i de nordsjællandske skove.

Disse oldtidsminder er blevet registreret og fredet fra slutningen af 1800-tallet. Kun få af dem er arkæologisk undersøgt, fordi man mener, at de ligger bedst beskyttet i skoven. Man kan sige, at fortidsminderne ligger som en arkæologisk "bank" til fremtiden.

Dysserne og jættestuerne er fra bondestenalderen for omkring 5.000 år siden.

De kuplede gravhøje, som ligger højt i terrænet, er fra bronzealderen for omkring 3.500 år siden. De stenbyggede røser er fra slutningen af bronzealderen eller starten af jernalderen.

Mindre høje, med en grøft omkring højfoden, som især findes i Tisvilde Hegn, er fra den ældste del af jernalderen for ca. 2.500 år siden.

Sten, som er lagt i små cirkler eller bunker, tolkes som grave fra sidste del af jernalderen for omkring 1.200 år siden.

Kulturtema-folderne

Serien "Kulturspor i Nordsjælland" er foldere, som viser vej og introducerer til forskellige kulturspor, ejet af Miljøministeriet og i det daglige forvaltet af Naturstyrelsen Nordsjælland.

Folderne giver hver en introduktion til et kulturhistorisk tema, eksempelvis gravhøje, middelalderens bygninger eller forsvundne landsbyer i skovene.

Folderne viser et konkret antal eksempler på de valgte kulturspor, angiver GPS-koordinater til stederne samt telefonnumre til vores audioguide, som man kan ringe til og modtage fortællinger om de enkelte steder.

Ikke alle disse steder er nødvendigvis turistattraktioner, men de sten og græstørv, der indgår i disse grave, er lagt af oldtidsmenneskene selv, i modsætning til de restaurerede og udgravede anlæg.

At tage vare på fortidsminderne er en del af Naturstyrelsens virksomhed. Men det skal ikke kun gælde de iøjnefaldende monumenter. Det er jo netop skovens egenskab, at den bevarer en bred vifte af forskellige kulturhistoriske spor, og det er som et samlet hele at de bevarer deres værdi.

For de af skovens gæster, som har øje for dette, kan en vandretur i skoven blive en spændende rejse tilbage til fortiden.

Mor Gribs Hule plejes så den fremstår synligt.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Tlf. 73 54 30 00
www.nst.dk

Ring til audioguiden
og hør om dette sted
9940 0865
Opkaldet koster
normaltakst.
www.skovepatur.dk/Nordsjaelland

AF
ARBEJDSMARKEDETS
FERIEFOND

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Kulturspor i Nordsjælland

Oldtidsminder
Audioguide

Denne dysse i Valby Hegn er imodsætning til de andre dysser i skoven ikke blevet restaureret.

Denne langdysse i Valby Hegn har to synlige gravkammer.

Herover ses oldtidsvejen fra jernalderen, som blev fundet ved tørvegravning under 2. Verdenskrig.

Bronzealderhøjen Pukhøj ligger i Brødskov. Puk er et gammelt udtryk for nisse. Så det må formodes at der tidligere har boet nisser i højen.

GPS-koordinater og telefonnumre

Breddegrad Længdegrad

1	Mor Gribbs Hule	N55 58,809	E12 17,368	99 400 853
2	Pukhøj og Frederik II kanal	N55 53,360	E12 18,017	99 400 855
3	Hjorteljung højen og agrene	N56 1,204	E12 20,562	99 400 865
4	Dysse 5 i Valby Hegn	N56 02,692	E12 12,552	99 400 876
4	Dysse 6 Valby Hegn	N56 02,683	E12 12,576	99 400 876
4	Dysse 7 i Valby Hegn	N56 02,610	E12 12,643	99 400 877
4	Dysse 8 i Valby Hegn	N56 02,528	E12 12,669	99 400 878
4	Dysse 9 i Valby hegn	N56 02,395	E12 12,695	99 400 879
4	Dysse 10 i Valby Hegn	N56 02,330	E12 12,569	99 400 880
5	Oldtidsvejen ved Holløse	N56 02,159	E12 06,975	99 400 881
6	Bangs Sten og Enebærdalen	N56 02,003	E12 02,906	99 400 884
7	Harehøjene	N56 02,347	E12 02,803	99 400 875

Med audioguiden kan du få fortalt stedets historie over telefonen imens du færdes ved selve fortidsminderne.